Ajuntament de Barcelona

Districte d'Horta-Guinardó
Direcció de Serveis a les Persones i al Territori
Ronda Guinardó 49
08024 Barcelona

Acta de la reunió del Consell de Salut del districte d''Horta-Guinardó

Lloc: Sala Virtual https://salavirtual.barcelona.cat/Consell_Salut_Horta_Guinardo-17juny2021

Data: dijous 17 de juny de 2021 a les 16.30 h

Ordre del dia

1. Acollida i introducció
2. Aprovació de l'acta anterior
3. Treballant per la Salut Mental, quina situació tenim avui, a càrrec de la Taula de Salut Mental
4. Línies d'avenç: CSB, ASPB, Ajuntament, a càrrec de Jordi Armengol, Maribel Pasarín i Pilar Solanes
5. La ciutadania té la paraula
6. Tancament

Assistents:

Maria Luisa d'Addabbo. Consellera de Salut d'Horta-Guinardó

Gemma Tarafa, Regidora de Salut, Envelliment i Cures de l'Ajuntament de Barcelona

Custodia Moreno. Vicepresidenta del Consell de Salut. Vocal de Salut AVV Can Baró

Maribel Pasarín, Agència de Salut Pública de Barcelona.

Jordi Armengol. Consorci Sanitari de Barcelona

Pilar Solanes. Departament de Salut Ajuntament de Barcelona

Aleix Caussa. Empresa Spora

Jordi Villar. Tècnic de Salut Serv. Persones i Territori d'Horta-Guinardó, secretari del Consell de Salut.

Grups municipals: Carme García GM PSC; Magna Martín, Carme Cànovas; Nicolás Ortiz GM C's.

Representants dels serveis de salut i socials: Hospital de Sant Pau: Miquel Àngel Viciana, Anna Carol; ASPB: Maribel Pasarín; CAP Sant Rafael: Teresa Torre, equip de pediatria; CAP Horta: Alícia Marco (directora); EAP Sardenya: Carles Brotons; Associació Salut Mental Horta-Guinardó: Marta Berruezo, Associació Donants de Sang de Sant Pau: Roser Nogués. Alícia Roig (Directora CSMA HG), Pilar Causapié (Directora SPiT Horta-Guinardó, , Maria Bonich CAP Sanllehy, Iris Alarcón SAP Muntanya i Dreta, Marta Soler, Albert Mesalles (CAS Horta-Guinardó)

Representants d'entitats i AVV del Districte: Mercè Vidal (Nous Horitzons), David Folch (representant de les oficines de farmàcia d'Horta-Guinardó), Montserrat Mas (Afibrocat); Carme Beltran (FC Martinenc), Teresa Rodríguez (AVV Joan Maragall del Guinardó): Carme Catalan i Maria Teresa Martínez (AVV Horta); Lluís Cairell (AVV Teixonera); AVV Carmel, AVV Sant Genís dels Agudells: Xavier Civit; Sacramento Burgos, Carme Grané, , Quim Associació Veins de la Vall d'Hebron, Sílvia Grup Som Via, Lluís Espinosa, Roser Guerra Fundació Uszheimer, AVV Baix Guinardó, Marta Hurtado, Alícia Palau AVV Joan Maragall del Giunardó, Marta Garcia (Tres Turons)

1. Acollida i introducció

La Consellera dona la benvinguda i agraeix la presència a les persones assistents i els explica que aquesta serà una sessió monogràfica sobre Salut Mental. També vol agrair a les persones ponents la seva participació i explica l'ordre de les intervencions que es faran. Seguidament cedeix la paraula a la Sra. Gemma Tarafa per introduir el marc general del Pla de Xoc i el Pla de Salut.

La Gemma Tarafa fa èmfasi en la importància de la prevenció en salut mental donada la situació de pandèmia. Explica que des de l'Ajuntament de Barcelona una de les prioritats era treballar en salut mental i Barcelona va tenir el primer pla de salut mental de ciutat. Les dades ens diuen que estem en una punt àlgid de crisi emocional.

Es va implementar un primer pla de xoc en col·laboració de les diferents taules de salut mental dels districtes i amb la de ciutat. Amb 1,5 milions d'euros. Ara s'ha presentat el segon amb 3 milions posant l'accent amb joves i adolescents i amb un accent també en la promoció i prevenció de la salut. Hi ha mesures com el telèfon de prevenció del suïcidi amb un percentatge destacat de franges d'edat joves, també hi ha hagut el desplegament dels Konsulta'ns a tots els districtes i programes per a petita infància.

S'està començant a treballar amb el Consorci Sanitari per veure si es pot fer també un abordatge a nivell de país, ja que prop del 50% de trucades venen de fora de Barcelona. El sistema de salut que tenim s'ha de reforçar a nivell comunitari si volem superar la situació de pandèmia. Ha quedat palès que els recursos que s'estan destinant a la Salut no són suficients.

La Maria Luisa agraeix la presència de la regidora i presenta a l'Aleix Caussa d'Spora que ens ajudarà com a moderador de la sessió i li cedeix la paraula.

Aleix introdueix la dinàmica que tindrà la sessió.

2. **Aprovació de l'acta anterior**

En el moment de fer l'aprovació hi ha una esmena de l'AAVV del Baix Guinardó fan unes esmenes, demana que revisem què passa amb les convocatòries, diuen que no han rebut la convocatòria. Es vetllarà per tal que no torni a passar.

Feta aquesta petició, s'aprova l'acta.

3. **Treballant per la Salut Mental, quina situació tenim avui, a càrrec de la Taula de Salut Mental**

La Marta Garcia explica que s'ha fet arribar un document on s'ha detectat al districte on es veu que situacions que s'havien observat durant el confinament han canviat a després del confinament.

Hi havia situacions que havien quedat "congelats" durant el confinament que després han explotat (violència, angoixa). També posa l'accent en la situació dels joves. Hi ha hagut augment en la ideació de suïcidi.

Al PIAD moltes dones han pres consciència sobre la seva situació tenen voluntat de canviar la seva situació. Han augmentat els casos de violència sexual.

4. **Línies d'avenç: CSB, ASPB, Ajuntament, a càrrec de Jordi Armengol, Maribel Pasarín i Pilar Solanes**

Aleix Caussa cedeix la paraula a Jordi Armengol. Explica que estem en una situació de salut mental a Barcelona és de tensió, que veníem d'un històric on no se li havia dedicat els recursos suficients i on l'efecte de la covid encara ho ha agreujat més. A la sortida del confinament s'ha detectat que la situació és molt intensa, ara s'està treballant en agut, també s'està treballant per mirar d'alinear les intervencions dels diferents serveis que treballen en aquest àmbit. Es vol posar el focus als equips d'atenció primària que és on es pot fer millor detecció.

S'ha fet un augment de pressupost però que se sap que no serà suficient i la voluntat és que les administracions treballin de forma coordinada per tal de millorar la seva eficiència. Destaca que a Horta-Guinardó aquest treball en xarxa ja està més madur perquè s'ha treballat històricament.

També hi ha una sèrie de recursos que ja estan treballant amb aquesta clau comunitària que és important que ho coneguin els professionals però també les entitats i la ciutadania.

El programa neix el 2006 però en aquest moment s'ha revisat i actualitzat amb més musculatura de recursos.

Des de l'atenció primària es vol assegura la cartera de serveis que existeix ara mateix.

Es planteja un canvi de cultura en l'atenció dels problemes de Salut Mental i Addiccions, es vol reforçar el compartir les informacions sobre projectes, es farà èmfasi en la promoció, prevenció i tractament.

Les oportunitats que planteja aquest model està dirigida cap als pacients, cap als professionals de l'atenció primària, pels professionals de salut mental i addiccions i per a les entitats proveïdores.

Explica quina serà la organització d'aquest nou pla al voltant d'un "equip de gestió" que unifiqui interlocucions, amb pla de treball que permeti identificar les necessitats ja sigui dels equips o de les prioritats a tractar.

Destaca la manca de professionals que hi ha en aquest àmbit, tot i que hi haurà més contractacions, també es planteja que hi ha una mancança de professionals de determinats perfils i, fruit del nou plantejament de les cures, segurament també es poden incorporar nous perfils.

Aleix Caussa cedeix la paraula a Maribel Pasarín, fa esment que a la presència del CAS d'Horta-Guinardó que, si cal, podrà puntualitzar la seva intervenció.

Vol presentar com s'aborda des de l'ASPB la prevenció de temes de salut mental i addicions. Es reforcen programes que ja existien, sobretot de l'ambit escolar i del sanitari.

Amb les escoles està ja en marxa el programa P3 a P5 (1,2,3 Emoció) per treballar les habilitats emocionals. A Primària es segueix amb programes d'alimentació saludable, activitat física i destaca l'àccent per treballar en el descans. Hi ha fase de disseny del programa pilot de la promoció de relacions equitatives. S'han actualitzat els programes de prevenció de consum de tabac, alcohol i cànnabis. S'està treballant en un projecte de prevenció de joc patològic.

En l'àmbit comunitari, als barris, dins el programa de Salut als Barris, es treballarà en la promoció d'habilitats familiars (criança, dinàmiques familiars positives, models familiars positius). Programes d'oci saludable (música en tàndem, posa't en forma) i per a Gent Gran, escoles de salut, programes d'activitat física...

S'estan reforçant per treballar el benestar emocional.

Des dels serveis es seguirà el servei d'orientació de drogues i el CAS d'Horta i CAS Vall d'Hebron.

La Gemma Tarafa explica les línies d'avenç del primer pla de xoc. Destaca que entenguem que per fer el Pla de Xoc s'ha fet un treball a través de les avaluacions de les taules de salut mental i a partir d'aquí s'han definit 10 reptes i 24 accions. Moltes tenen una continuïtat amb el que es plantejava a l'anterior pla.

Línies d'avenç:

L'estratègia de prevenció del suïcidi té, per una banda, una línia per visibilitzar el problema, té un telèfon que ha tingut un número destacat de trucades i un 23% són joves menors de 29 anys. També es treballa amb les dues federacions que treballen en aquest àmbit per tal de

donar continuïtat a les deteccions del telèfon mitjançant el Barcelona Cuida. Es vol anar més enllà i ampliar el canal a través d'un canal de whatsapp.

L'equip de personal psicoeducatiu itinerant per arribar als 28 centres oberts de la ciutat, per tal que puguin fer acompanyament emocional als joves i adolescents que hi són atesos.

S'ha detectat que hi ha 70.000 persones que no estan connectades a cap servei municipal (teleassistència, radars, etc.), durant la pandèmia es va iniciar una estratègia per anar trucant a aquestes persones per saber com estan per veure si hi ha algun servei que els pugui ser d'utilitat i per tenir una fotografia més real de l'estat de la Gent Gran. Per abordar a les persones que se senten pitjor que abans d ela pandèmia i també a les que se senten soles.

S'ha ampliat el servei del Konsulta'ns a tots els districtes. Destaca que és un servei d'acompanyament de molta proximitat (sovint són dins els espais joves) i s'hi atenen tant a joves com a les persones que atenen a aquests joves.

També s'han anat activant grups de dol i d'acompanyament de suport emocional.

Aquestes línies se'ls dona continuïtat en el nou pla de Xoc.

Novetats:

Projecte per tal de tenir agents de detectors de malestar emocional, persones que tinguin contacte amb molta gent, que se les puguin formar i poder detectar aquest primer malestar i, si cal, fer acompanyament al servei que pertoqui.

El tàndem entre Konsulta'ns i CSMIJ, replicar-lo amb perfils adults amb l'acompanyament del CSMA.

5. **La ciutadania té la paraula**

Aleix Caussa obre el torn de paraula:

En Lluís Cairell considera que la Salut Mental és la gran oblidada de la medicina i durant molt temps va ser estigmatitzada socialment. Li estranya que no es trobin professionals de perfils com de psicologia o infermeria. Diu que potser a vegades el problema són les condicions laborals que s'han pogut trobar fins ara.

La Carme Beltran considera que el problema de Salut Mental és una prioritat per a tothom, fins i tot, tots els partits polítics. Vol preguntar si els 3 milions s'apliquen als programes explicats. Pel que fa a la Taula de Salut Mental, que ara és tècnica, potser estaria bé obrir-la a entitats. Que hi hauria propostes de tipus comunitari que es podrien treballar a la taula de salut mental. Explica que el programa Galatea està donant suport als professionals de l'àmbit sanitari perquè hi ha certa reticència a entrar al circuit públic. També creu que estaria bé que la regidora vingués a escoltar i no ha presentar projectes.

La Pilar Camp caldria treballar tres línies d'intervenció, la preventiva i tenir lligats els itineraris de derivació i el treball amb la franja de 14 a 20 anys que no està vinculada a cap institució.

Caldria tenir una proposta per saber com s'arriba a aquest perfil jove. Vol que ens emplacem a veure si les intervencions sobre aquesta franja com es poden concretar al territori.

La Custodia Moreno creu que s'ha fet bona feina en el disseny d'aquests programes. Coincideix a que li agradaria saber com es concreten els projectes per a la franja de joves. Diu que és el primer cop que rep queixes sobre els serveis de salut mental (problemes per accedir a recursos, llistes d'espera, una atenció telefònica que no sempre ha donat el servei que calia). També té el dubte per saber si el problema dels professionals és de manca de perfils o de manca de recursos per pagar-los.

La Marta Berruezo vol puntualitzar que molts dels problemes que són de Salut Mental són conseqüència de molts problemes socials als que el personal sanitari no pot donar resposta. Potser també s'ha posat massa expectatives en alguns perfils, com els psicòlegs, que amb la seva atenció no poden resoldre la situació social que provoca el problema. Diu que sí que hi ha un problema de perfils, ja que el que manca són perfils amb les especialitats que es demanen

- Jordi Armengol diu que falten professionals amb la capacitació tècnica requerida. Hi ha molt pocs perfils amb PIR. Amb infermeria també es preveu que hi pugui haver un problema similar. Encara que hi hagués un increment econòmic, que també seria necessari, també hi hauria aquesta mancança.

- La Gemma Tarafa apunta que hi ha molts més àmbits implicats en la Salut Mental que els qui formen part de les taules, evidentment, les polítiques d'ocupació o habitatge també són per treballar la salut mental. Als serveis també s'hi vol donar aquesta mirada multidisciplinar que puguin donar resposta a aquesta complexitat.

    - Els projectes plantejats no són declaracions d'intencions si no que són projectes que ja estan en marxa, que es poden anar avaluant, però que ja estan actius, menys la darrera proposta. S'està fent un treball amb el consorci d'educació per tal d'incidir en la franja d'edat més jove, per tal que els centres educatius tinguin la informació per tal que puguin fer una primera derivació cap als serveis.
    - L'esgotament del personal sanitari, l'ajuntament ha finançat part del projecte Galatea, que no ho resoldrà però també és un perfil amb qui es vol treballar.
    - El finançament si que s'ha invertit en els dos plans de xoc.

- La Pilar Solanes explica que la Taula de Salut Mental té la obligació de, mínim, reportar un cop a l'any al consell de salut. La Taula de Salut Mental no vol dir que sigui només de professionals de salut, ja que també hi ha professionals de molts altres sectors per tal de donar aquesta mirada polièdrica, i no hi hauria cap problema a anar-les incorporant en funció dels temes tractats. També explica que avui han vingut amb una voluntat d'escoltar i de recollir aquestes propostes per treballar-les a la taula de salut mental. Faran arribar un fitxa amb tots els programes o projectes que serveixen pel suport emocional o per accedir a problemàtiques amb salut mental que van més enllà del propi sistema sanitari.

- La Maribel Pasarín reitera que els projectes presentats o estan ja en actiu o estan en fase pilot. Els projectes escolars es treballen amb els centres i els comunitaris amb les entitats del territori, està tot recollit a la memòria de Salut als barris.

A l'Alícia Roig li hauria pogut presentar el treball fet des del CSMA, tot i que avui era lògic fer la presentació del Pla de Xoc. Li agradaria que es pogués fer una presentació d'uns 20 minuts per cada un dels serveis que estan treballant al districte. A aquests serveis s'està detectant casos amb situació que no es pot medicalitzar i que calen perfils que ara mateix no estan disponibles. Recorda el projecte d'atenció domiciliària per evitar ingressos innecessaris.

La Pilar Camps explica que ella no posava en dubte que fossin projectes reals, si no que tots aquest projectes també es poguessin traslladar a la Taula de Salut Mental per tal d'aprofitar la plataforma que s'ha creat i per la bona coordinació que s'ha aconseguit.

La Carme Catalán diu que s'ha insistit molt en la especialització dels perfils professionals, a vegades, en situacions excepcionals, s'ha flexibilitzat. De cara a la prevenció, les persones institucionalitzades (geriatria, presons, etc.) no poden tenir visites per tant s'ha d'exigir que també se'ls atengui, encara que sigui invocant al compliment de la llei.

La Custodia Moreno vol puntualitzar la seva intervenció anterior, ja que ella és conscient a que moltes persones a qui s'ha d'atendre el problema és més social que mèdic, només volia posar l'accent en la dificultat que han tingut algunes persones per poder accedir a aquests serveis.

La Pilar Solanes vol posar en valor la implicació del districte amb el treball en salut i posar en valor el treball que es fa en les Taules de Salut Mental, que ha servit per fer el disseny dels Plans de Xoc. Agraeix que al districte hi ha aquesta tradició en treball en projectes de salut. S'enviarà una memòria una mesura de govern que s'enviarà a les taules.

6. **Tancament**

La Maria Luisa considera que ha sigut interessant, útil i necessari parlar d'aquest tema, per veure com s'està abordant a nivell territori i comunitari. Posa en valor la feina feta per la taula de salut mental del districte d'Horta-Guinardó, creu que cal reforçar les aliances entre els àmbits comunitaris i de salut, i aquest consell pot ser un espai per compartir i escoltar les necessitats de la ciutadania. Destaca la intervenció de la Marta Garcia que anava en aquesta línia.

Al proper consell es tractarà la proposta de les associacions de veïns.

Agraeix la participació de tots els assistents.

S'acaba la sessió 18.45 h.

Signat, Ajuntament de Barcelona JORDI VILLAR PEREZ - DNI 40338699B (AUT) 2021.12.01 11:40:10 +01'00'

Jordi Villar Pérez
Secretari Consell de Salut Horta-Guinardó